

Faller and Steinmetz v. France (№ 59389/16, № 59392/16)
(рішення про неприйнятність скарги)

Текст неофіційного перекладу рішення:

Обставини справи

Справа стосувалася двох лікарів, які скаржились, що вироком кримінального суду їх було засуджено за шахрайство у зв'язку з діями, за які вони вже були покарані.

Заявники у справі є колегами, лікарями-практиками, що спеціалізуються на функціональній реабілітації, та працюють за програмами соціального забезпечення з правом встановлювати й затверджувати тарифи на свої послуги.

Проаналізувавши запити на відшкодування витрат та висновки розслідувань, проведених у рамках здійснення заявниками хірургічної діяльності в період із лютого по липень 2007 року, Управління первинного медичного страхування встановило, що заявники пред'явили до оплати рахунки з необґрунтованими сумами. Крім того, у квітні 2008 року Управління із питань ядерної безпеки, перевібивши операційну, встановили, що рентгенівські дослідження проводили працівники, які не мали відповідної кваліфікації.

Головний лікар міста звернувся із скаргою на заявників до регіональної медичної ради.

Двома рішеннями від 28 листопада 2008 року відділ соціального забезпечення регіональної медичної ради заборонив заявникам лікувати пацієнтів за програмами соціального забезпечення впродовж 24 місяців, 12 із яких – умовно.

Заявники звернулися до відділу соціального забезпечення Національної медичної ради. Двома рішеннями від 15 жовтня 2009 року попередні рішення були частково скасовані, а тривалість заборони склала 4 місяці, 2 з яких – умовно. Головний лікар міста подав скаргу з питань права до *Conseil d'État*, яка 9 вересня 2019 року визнала її непринятною.

Тим часом 17 квітня 2008 року Управління первинного медичного страхування звернулось із скаргою на заявників до прокурора міста.

26 вересня 2008 року та 19 січня 2009 року управління ще двох міст / регіонів подали аналогічні скарги.

25 березня 2009 року було розпочато кримінальне провадження за обвинуваченням у шахрайстві.

21 березня 2014 року Кримінальний суд виправдав заявників за обвинуваченням у подвійному виставленні рахунків за послуги. Однак суд визнав їх винними у шахрайстві, незаконній практичній діяльності операторів рентгенівського апарата та обману стосовно характеру, якості або походження наданої послуги. Вироком суду кожному із заявників було призначено покарання у виді позбавлення волі на 4 місяці умовно та штрафу в розмірі 25 000 євро.

28 травня 2015 року Апеляційний суд підтримав вирок суду в частині визнання заявників винними за незаконну діяльність, пов'язану з рентгенівськими

дослідженнями, та обману щодо характеру, якості чи походження послуги, скасувавши його в іншій частині.

Суд апеляційної інстанції також визнав їх винними у тому, що вони ввели в оману службу медичного страхування, а отже, вчинили шахрайство. Вироком апеляційного суду кожного із заявників було засуджено до 18 місяців позбавлення волі умовно, зобов'язано сплатити штраф у розмірі 25 000 євро та дискваліфіковано від медичної практики на 1 рік. Суд також зобов'язав їх солідарно відшкодувати збитки у розмірі 674 184,75 євро та 8000 євро судових витрат.

Заявники оскаржили вирок до Касаційного суду, який відхилив їхню касаційну скаргу 3 травня 2016 року.

Посилаючись на статтю 4 Протоколу № 7 до Конвенції, заявники скаржилися на те, що вони були засуджені кримінальним судом за шахрайство, діяння, за учинення яких уже були покарані.

Оцінка Суду

Стаття 4 Протоколу № 7 до Конвенції (право не бути притягненим до суду або покараним двічі)

Вперше заявники були визнані винними у 2009 році на підставі рішення Комісії за неправомірну поведінку під час лікування пацієнтів за програмами соціального забезпечення. Їм було заборонено лікувати пацієнтів на підставі такої програми протягом 4 місяців, 2 з яких – умовно, відповідно до статей L. 145-1 та L. 145-2 Кодексу соціального забезпечення.

Надалі вироком Апеляційного суду заявників було засуджено та призначено покарання із відстрочкою його відбування строком на 18 місяців разом із сплатою штрафу в розмірі 25 000 євро та позбавлення права займатися медичною практикою строком на 1 рік, а також було солідарно зобов'язано відшкодувати збитки у розмірі 674 184,75 євро та 8000 євро судових витрат. Безперечно, це засудження було охарактеризовано як «кримінальне» у значенні Конвенції.

Таким чином, перед Судом питання полягало в тому, чи були заявники, до яких вперше застосовано санкцію за неправомірні дії у зв'язку з лікуванням пацієнтів за програмами соціального забезпечення, згодом засуджені за «кримінальне правопорушення» у значенні статті 4 Протоколу № 7 до Конвенції.

У рішенні в справі **A AND B v. NORWAY** ЄСПЛ пояснив, що для того, щоб визначити, чи було провадження кримінальним для цілей статті 4 Протоколу № 7 до Конвенції, застосовними є три «критерії Енгеля» щодо поняття «кримінальне обвинувачення» у розумінні пункту 1 статті 6 Конвенції: правова класифікація правопорушення в національному законодавстві, характер самого злочину і характер та суворість призначеного покарання. ЄСПЛ підтвердив свою усталену думку, що дисциплінарне провадження по суті не підпадає під «кримінальну» сферу.

Застосовуючи «критерії Енгеля», ЄСПЛ встановив, по-перше, що заявники постали перед дисциплінарними органами Медичної ради за вчинення професійних проступків у зв'язку з лікуванням пацієнтів за програмами соціального забезпечення у розумінні

статті 145-1 Кодексу соціального забезпечення – правопорушення, яке згідно із французьким законодавством не підпадало під дію кримінального права. По-друге, сам характер злочину, передбаченого статтею 145-1 зазначеного Кодексу, не був кримінальним. По-третє, санкції, які могли бути застосовані згідно зі статтею 145-2 Кодексу, не були кримінальними, оскільки вони передбачали попередження, догану, тимчасову або постійну дискваліфікацію з практики, а у випадку неправильного виставлення рахунків – відшкодування або виплату необґрунтовано одержаних коштів. Зрештою, ЄСПЛ відзначив, що хоча дискваліфікація, по суті, могла розглядатися як сувора міра покарання, оскільки це впливало на здатність лікаря займатися своєю професією, стаття 145-2 Кодексу не передбачала штрафу або інших заходів, пов'язаних із позбавленням волі. Таким чином, ЄСПЛ дійшов висновку, що рішення, ухвалене проти заявників відповідно до статей L. 145-1 та L. 145-2 Кодексу соціального забезпечення, не було «засудженням» за «правопорушення» у розумінні статті 4 Протоколу № 7 до Конвенції.

Висновок

Заяви заявників за статтею 4 Протоколу № 7 до Конвенції були відхилені.

Рішення в цій справі ухвалене Комітетом 29 вересня 2020 року і є остаточним.